

VALLANKUMOUKSELLINEN PROLETARIAATTI JA KANSAKUNTIEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS

Zimmerwaldin manifesti, samoin kuin useimmat sosialidemokraattisten puolueiden ohjelmat tai taktilliset päätöslauselmat, julistaa „kansakuntien itsemääräämisoikeuden”. Parabellum¹³⁴ sanoo „Berner Tagwachtin” * 252.—253. numerossa „taistelua olemattoman itsemääräämisoikeuden puolesta” „illusoriseksi” ja *asettaa* sen *vastakohdaksi* „proletariaatin vallankumouksellisen joukkotaistelun kapitalismia vastaan”, *vakuuttaen* tällöin, että „me vastustamme annektointia” (tätä vakuuttelua toistetaan Parabellumin artikkelissa *viisi* kertaa) sekä kaikkea väkivaltaa, jota harjoitetaan kansakuntia kohtaan.

Parabellum perustelee asennettaan sillä, että nykyään kaikki kansalliset kysymykset, Elsass-Lothringenin, Armenian y.m. kysymykset ovat imperialismien kysymyksiä, — että pääoma on kasvanut kansallisten valtioiden puitteiden yli, — että ei voida „kääntää historian pyörää taaksepäin” jo aikansa eläneeseen kansallisten valtioiden ihanteeseen j.n.e.

Katsokaamme, ovatko Parabellumin päätelmät oikeita.

Ensinnäkin, juuri Parabellum katsoo taaksepäin eikä eteenpäin, kun hän vastustaessaan sitä, että työväenluokka hyväksyy „kansallisen valtion ihanteen”, kohdistaa katseensa Englantiin, Ranskaan, Italiaan, Saksaan, siis maihin, joissa kansallinen vapausliike kuuluu menneisyyteen, eikä Itään, Aasiaan, Afrikkaan, siirtomaihin, joissa tämä liike kuuluu nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Intian, Kiinan, Persian ja Egyptin mainitseminen lienee riittävää.

* — „Bernin Vartio”. *Toim.*

1626
24
Das revolutionäre Proletariat und
des Selbstbestimmungsrecht der Nationen. (1)

Das Zinnerwörter Manifest, sowie auch die
Mehrheit der Programme von der textlichen Revolution
der soz. dem. Parteien, proklamieren das Selbstbestim-
mungsrecht der Nationen. Gen. Parabellum) in deutsch.
252-3 der "Hamer Tagwacht" (erklärt) für ~~illustriert~~
den Kampf um das nicht existierende Selbstbestimmungs-
recht "für Illustration"
und stellt demselben den "evolutionären Ab-
senkung des Proletariats gegen den Kapitalismus" entgegen,
indem er versichert, dass "wie gegen die Anexionen" diese
(diese Versicherung ist fünf Mal im Artikel des Gen. P.
widerholt worden) sowie auch gegen alle "nationalen Ge-
waltakte".

Die Motivierung des Standpunktes des Gen. P. ^{in Stellungnahme} ~~über~~

Edelleen. Imperialismi merkitsee pääoman kasvamista kansallisten valtioiden puitteiden yli, se merkitsee kansallisen sarron laajenemista ja kärjistymistä uudella historiallisella pohjalla. Tästä juontuu, päinvastoin kuin Parabellum väittää, nimenomaan se, että meidän pitää *sitoo* sosialismin puolesta käytävä vallankumouksellinen taistelu vallankumoukselliseen ohjelmaan kansallisuuskysymyksessä.

Parabellumin esityksestä ilmenee, että sosialistisen vallankumouksen *nimessä* hän ylenkatseellisesti hylkää johdonmukaisen vallankumouksellisen ohjelman demokratian alalla. Se on väärin. Proletariaatti ei voi voittaa muuten kuin demokratian kautta, s.o. toteuttamalla demokratian täydellisesti ja yhdistämällä taistelunsa jokaiseen askeleeseen mitä jyrkimpään muotoon puettuja demokraattisia vaatimuksia. On järjetöntä *asettaa vastakkain* toisaalta sosialistinen vallankumous ja vallankumouksellinen taistelu kapitalismia vastaan ja toisaalta *yksi* demokratian kysymyksistä, tässä tapauksessa kansallisuuskysymys. Meidän pitää *sitoo* toisiinsa kapitalismia vastaan käytävä vallankumouksellinen taistelu sekä vallankumouksellinen ohjelma ja taktiikka *kaikkien* demokraattisten vaatimusten suhteen: niin tasavallan, miliisin, kansan suorittaman virkamiesten valinnan, naisten tasa-arvoisuuden kuin myös kansakuntien itsemääräämisoikeuden y.m. suhteen. Niin kauan kuin on olemassa kapitalismi, nämä kaikki vaatimukset voidaan toteuttaa vain poikkeustapauksissa ja sitä paitsi epätäydellisessä, vääristellyssä muodossa. Nojautuen jo toteutettuun demokratismiin, paljastaen sen epätäydellisyyden kapitalismin oloissa me vaadimme kapitalismin kukistamista ja porvariston pakkoluovutusta, joka on välttämätön perusta niin joukkojen kurjuuden hävittämiselle kuin myös *kaikkien* demokraattisten uudistusten *täydelliselle* ja *kaikinpuoliselle* toteuttamiselle. Eräät näistä uudistuksista pannaan alulle ennen porvariston kukistamista, toiset tämän kukistamisen *kulussa*, kolmannet sen jälkeen. Yhteiskunnallinen vallankumous ei ole kertakaikkinen taistelu, vaan monista taisteluista koostuva kausi, taisteluista, joita käydään vasta porvariston pakkoluovutukseen päätyvien taloudellisten ja demokraattisten uudistusten kaikista ja kaikenkaltaisista kysymyksistä. Juuri

tämän lopullisen päämäärän nimessä meidän on muotoiltava johdonmukaisen vallankumouksellisesti *jokainen* demokraattinen vaatimuksemme. Voidaan pitää täysin mahdollisena, että jonkin tietyn maan työläiset kukistavat porvariston *ennen* kuin yksikään perusteellinen demokraattinen uudistus on saatu toteutetuksi täydellisesti. Mutta ei voida pitää lainkaan mahdollisena, että proletariaatti historiallisena luokkana voisi voittaa porvariston, ellei proletariaattia ole valmistettu siihen kasvattamalla sitä johdonmukaisimman ja vallankumouksellisesti päättäväisen demokration hengessä.

Imperialismi on suurvaltojen pienen ryhmän harjoittamaa ja yhä voimistuvaa maailman kansakuntien sortoa, se on näiden suurvaltojen välisten sotien aikakautta, sotien, joita käydään kansakuntien sorron laajentamiseksi ja lujittamiseksi, se on aikakautta, jolloin kansanjoukkoja petkuttavat tekopyhät sosialipatriootit, s.o. henkilöt, jotka „kansakuntien vapauden”, „kansakuntien itsemääräämisoikeuden” ja „isänmaan puolustamisen” *varjolla* puolustavat ja suojelevat suurvaltojen harjoittamaa maailman kansakuntien enemmistön sortoa.

Sen vuoksi sosialidemokraattien ohjelman keskeisimpänä kohtana tulee olla nimenomaan se kansakuntien jako sortaviin ja sorrettuihin, joka muodostaa imperialismien *olemuksen* ja jonka sosialishovinistit ja Kautsky *petollisesti* kiertävät. Tämä jako ei ole oleellinen porvarillisen pasifismin kannalta tai sen pikkuporvarillisen utopian kannalta, että riippumattomien kansakuntien välinen rauhanomainen kilpailu on mahdollista kapitalismin vallitessa, mutta se on oleellinen juuri imperialismia vastaan käytävän vallankumouksellisen taistelun kannalta. Ja tästä jaosta pitää juontua *meidän* määritelmämme, johdonmukaisen demokraattinen, vallankumouksellinen ja sosialismin puolesta käytävän lykkäämättömän taistelun yleistä tehtävää *vastaava* „kansakuntien itsemääräämisoikeuden” määritelmä. Tämän oikeuden nimessä, puoltaen sen rehellistä tunnustamista sortavien kansakuntien sosialidemokraattien on vaadittava sorrettujen kansakuntien eroamisvapautta, — sillä muussa tapauksessa kansakuntien tasa-arvoisuuden ja työläisten kansainvälisen solidaarisuuden tunnustaminen olisi todellisuudessa vain tyhjää puhetta, vain

ulkokultaisuutta. Ja sorrettujen kansakuntien sosialidemokraattien on pidettävä tärkeimpänä sorrettujen kansakuntien työläisten ja sortavien kansakuntien työläisten yhtenäisyyttä ja yhteenliittymistä, — sillä muussa tapauksessa nuo sosialidemokraatit osoittautuvat tahtomattaankin tämän tai tuon kansallisen *porvariston* liittolaisiksi, porvariston, joka aina kavaltaa kansan ja demokratian edut ja on vuorostaan aina valmis annektointiin sekä toisten kansakuntien sortamiseen.

Opettavaisena esimerkkinä voi olla kansallisuuskysymyksen asettelu viime vuosisadan 60-luvun lopulla. Pikkuporvarilliset demokraatit, joille kaikkalainen ajatus luokkataistelusta ja sosialistisesta vallankumouksesta oli vieras, haaveilivat vapaiden ja tasa-arvoisten kansakuntien rauhallisesta kilpailusta kapitalismin oloissa. Proudhonilaiset „kielsivät” yleensä kansallisuuskysymyksen ja kansakuntien itsemääräämisoikeuden sosiaalisen vallankumouksen välittömien tehtävien kannalta katsoen. Marx pilkkasi ranskalaista proudhonilaisuutta ja osoitti sen olevan sukua ranskalaiselle shovinismille („koko Eurooppa voi ja sen tulee istua hiljaa ja kiltisti takamuksellaan, kunnes herrat Ranskassa tekevät lopun kurjuudesta”... „kansallisuuksien kieltämisellä he, itsekään sitä tajuamatta, käsittävät nähtävästi sitä, että mallikelpoinen ranskalainen kansakunta nielee ne”). Marx vaati *Irlannin eroamista* Englannista, — „vaikka eroamisen jälkeen asia päättyisikin federaatioon” — hän ei vaatinut sitä rauhallisen kapitalismin pikkuporvarillisen utopian kannalta katsoen eikä „oikeudenmukaisuudesta Irlantia kohtaan”¹³⁵, vaan ottaen huomioon vallankumouksellisen taistelun edut, taistelun, jota sortavan, s.o. *englantilaisen, kansakunnan* proletariaatti käy kapitalismia vastaan. *Tämän* kansakunnan vapautta sitoi ja runteli se, että se sorti toista kansakuntaa. *Englantilaisen* proletariaatin internationalismi olisi ollut vain ulkokultainen fraasi, ellei se olisi vaatinut Irlannin eroamista. Marx, joka ei milloinkaan ollut enempää pienten valtioiden, yleensä valtioiden pirstomisen kuin federaatioperiaatteenkaan kannattaja, piti sorretun kansakunnan eroamista askelena federaatioon, ei siis pirstoutumiseen, vaan keskittymiseen, poliittiseen ja taloudelliseen, mutta vain demokratismin pohjalla tapahtuvaan keskittymiseen.

Parabellumin mielestä Marx nähtävästi kävi „illusorista taistelua” asettaessaan tämän vaatimuksen Irlannin eroamisesta. Mutta todellisuudessa *vain* se vaatimus oli johdonmukaista vallankumouksellista ohjelmaa, vain se vastasi internationalismia, vain se puolusti *ei*-imperialistisesti tapahtuvaa keskittymistä.

Meidän päiviemme imperialismi on johtanut siihen, että suurvaltojen harjoittama kansakuntien sorto on tullut yleiseksi ilmiöksi. Juuri suurvaltaisten kansakuntien — jotka käyvät nykyään imperialistista sotaa kansakuntien sarron lujittamiseksi ja sortavat maailman useimpia kansakuntia ja suurinta osaa maapallon väestöstä — juuri näiden kansakuntien sosialishovinismia vastaan käytävän taistelun näkökannan tulee olla ratkaisevana, tärkeimpänä, perusnäkökantana sosialidemokraattien kansallisuusohjelmassa.

Katsokaapa sosialidemokraattisen ajattelun nykyisiä suuntia tässä kysymyksessä. Pikkuporvarilliset utopistit, jotka haaveilevat kansakuntien tasa-arvoisuudesta ja rauhasta kapitalismin oloissa, ovat luovuttaneet paikkansa sociali-imperialisteille. Edellisiä vastaan sotiessaan Parabellum sotii tuulimyllyjä vastaan ja pelaa tahtomattaan jälkimmäisten pussiin. Millainen on sosialishoviniestien ohjelma kansallisuuskysymyksessä?

He joko yleensä kieltävät itsemääräämisoikeuden esittäen Parabellumin perustelujen kaltaisia perusteluja (Cunow, Parvus, venäläiset opportunistit: Semkovski, Liebmänn y.m.). Tai sitten he tunnustavat tämän oikeuden ilmeisen näennäisesti, nimittäin siten, etteivät sovelia sitä juuri niihin kansakuntiin, joita heidän oma kansakuntansa tai oman kansakuntansa sotilaallinen liittolainen sortaa (Plehanov, Hyndman, kaikki ranskalaismieliset patriootit, sen jälkeen Scheidemann y.m. y.m.). Todenmukaisimmalta näyttävän ja sen vuoksi proletariaatille vaarallisimman sosialishoviniestisen valheen muotoilun antaa Kautsky. Sanoissa hän *kannattaa* kansakuntien itsemääräämistä, sanoissa hän kannattaa sitä, että sosialidemokraattinen puolue „die Selbständigkeit der Nationen allseitig (!) und rückhaltlos (??) achtet und fordert” * („Neue Zeit”, 33,

* — pitäisi „kaikinpuolisesti (!) ja varauksettomasti (??) arvossa ja puolustaisi kansakuntien itsenäisyyttä”. *Toim.*

II S. 241; 21 V 1915). Mutta *teoissa* hän mukauttaa kansallisuusohjelman vallitsevaan sosialishovinismiin, vääristelee ja typistelee sitä, ei määrittele tarkasti sortavien kansakuntien sosialistien velvollisuuksia, vaan vieläpä suorastaan väärentelee demokraattista periaatetta sanoen, että „valtiollisen itsenäisyyden” (staatliche Selbständigkeit) vaatiminen jokaiselle kansakunnalle olisi „kohtuuton” vaatimus („zu viel”, „Neue Zeit”, 33, II 77; 16 IV 1915). Riittää nähkääs, kun saadaan „kansallinen autonomia”!! Kautsky kiertää juuri sen peruskysymyksen, johon imperiaalistinen porvaristo ei salli kajota, — kysymyksen kansakuntien sorron perustalle rakentuvan *valtion rajoista*, ja samalla heittää oleellisimman pois ohjelmasta tämän porvariston mieliksi. Porvaristo on valmis lupaamaan millaisen tahansa „kansakuntien tasa-arvoisuuden” ja millaisen tahansa „kansallisen autonomian”, kunhan vain proletariaatti pysyy legaalisuuden puitteissa ja alistuu „rauhanomaisesti” sen tahtoon *valtion rajoja* koskevassa kysymyksessä! Sosialidemokratian kansallisuusohjelman Kautsky muotoilee reformistisesti eikä vallankumouksellisesti.

Parteivorstand *, Kautsky, Plehanov ja kumpp. allekirjoittavat kaksin käsin Parabellumin kansallisuusohjelman, oikeammin hänen *vakuuttelunsa*, että „me vastustamme annektointia”, juuri sen vuoksi, että tämä ohjelma ei paljasta vallassa olevia sosialipatriotteja. Tämän ohjelman allekirjoittavat myös pasifistiporvarit. Parabellumin mainio *yleinen* ohjelma („vallankumouksellinen joukkotaistelu kapitalismia vastaan”) ei ole hänelle — eikä myöskään 60-luvun proudhonilaisille — tarpeen sitä varten, että sen mukaisesti, sen hengessä laadittaisiin järkkymätön, yhtä vallankumouksellinen ohjelma kansallisuuskysymyksessä, vaan sitä varten, että siinä raivattaisiin toimikenttää sosialipatriotteille. Suurin osa maailman sosialisteista kuuluu meidän imperialistisella aikakaudellamme sellaisiin kansakuntiin, jotka sortavat toisia kansakuntia ja pyrkivät laajentamaan tätä sortoa. Sen vuoksi „taistelumme annektointia vastaan” pysyy sisällyksettömänä taisteluna, jossa ei ole mitään, mikä pelottaisi sosialipatriotteja, ellemme

* — Saksan sosialidemokraattisen puolueen hallinto. *Toim.*

me sano: se sortavan kansakunnan sosialisti, joka ei propagoi rauhan eikä myöskään sodan aikana sorrettujen kansakuntien eroamisvapautta, ei ole sosialisti eikä internationalisti, vaan shovinisti! Se sortavan kansakunnan sosialisti, joka ei harjoita tätä propagandaa hallitusten kielloista huolimatta, s.o. vapaassa, s.o. illegaalisessa lehdistössä, on tekopyhä kansakuntien tasa-arvoisuuden kannattaja!

Venäjistä, joka ei ole vielä vienyt loppuun porvarillis-demokraattista vallankumousta, Parabellum on kirjoittanut *yhden* ainoan lauseen:

„Selbst das wirtschaftlich sehr zurückgebliebene Russland hat in der Haltung der Polnischen, Lettischen, Armenischen Bourgeoisie gezeigt, dass nicht nur die militärische Bewachung es ist, die die Völker in diesem „Zuchthaus der Völker“ zusammenhält, sondern Bedürfnisse der kapitalistischen Expansion, für die das ungeheure Territorium ein glänzender Boden der Entwicklung ist“ *.

Tämä ei ole „sosialidemokraattinen näkökanta“, vaan liberaalis-porvarillinen, ei internationalistinen, vaan isovenäläis-shovinistinen näkökanta. Parabellum, joka niin mainiosti taistelee saksalaisia sosialipatriotteja vastaan, tuntee nähtävästi kovin vähän tätä isovenäläistä shovinismia. Jotta tästä Parabellumin lauseesta voitaisiin tehdä sosialidemokraattinen teesi ja sosialidemokraattinen johtopäätös, on sitä muokattava ja täydennettävä seuraavalla tavalla:

Venäjä ei ole kansojen vankila ainoastaan tsarismmin sotilaallis-feodaalisen luonteen takia, ei ainoastaan siksi, että isovenäläinen porvaristo tukee tsarismia, vaan myös siksi, että puolalainen j.n.e. porvaristo on uhrannut kapitalistisen ekspansion eduille kansakuntien vapauden, kuten demokratismin yleensäkin. Venäjän proletariaatti ei voi kulkea kansan etunenässä voittoisaan demokraattiseen vallankumoukseen (tämä on sen lähin tehtävä) eikä taistella yhdessä veljiensä, Euroopan proletaarien kanssa sosialistisen vallankumouksen puolesta, ellei se vaadi jo nyt,

---

* — „Yksinpä taloudellisessa suhteessa suuresti jälkeenjäänyt Venäjä on todistanut puolalaisen, latvialaisen ja armenialaisen porvariston käyttäytymisen perusteella, että kansoja ei pidätä tässä „kansojen vankilassa“ ainoastaan sotilaallinen vartioväki, vaan myös kapitalistisen ekspansion tarpeet, jonka kehitykselle suuri alue suo erinomaiset mahdollisuudet“. *Toim.*

täydellisesti ja „rückhaltlos” * kaikille tsarismiin sortamille kansakunnille vapautta erota Venäjältä. Me emme vaadi sitä sosialismin puolesta käymästämme vallankumoustaistelusta riippumatta, vaan siksi, että tämä viimeksi mainittu taistelu on tyhjä sana, ellei sitä yhdistetä kaikkien demokraattisten kysymysten, muun muassa myös kansallisuuskysymyksen vallankumoukselliseen aseteluun. Me emme vaadi itsemääräämisvapautta, *t.s.* riippumattomuutta, *t.s.* sorrettujen kansakuntien eroamisen vapautta siksi, että haaveilimme taloudellisesta pirstoutumisesta tai pienten valtioiden ihanteesta, vaan päinvastoin siksi, että haluamme suuria valtioita ja kansakuntien lähentymistä, jopa yhdistymistäkin, mutta vain todella demokraattisella, todella kansainvälisellä pohjalla, joka *ei voi olla ajateltavissakaan* ilman eroamisvapautta. Samoin kuin Marx vuonna 1869 vaati Irlannin eroamista Irlannin ja Englannin tulevaa vapaata liittoa eikä pirstomista varten, Englannin proletariaatin vallankumouksellista taistelua silmälläpitäen eikä „oikeudenmukaisuudesta Irlantia kohtaan”, samoin mekin pidämme Venäjän sosialistien kieltäytymistä kansakuntien itsemääräämisvapauden vaatimuksesta osoittamassamme mielessä suoranaisena demokratian, internationalismin ja sosialismin pettämisenä.

*Kirjoitettu saksan kielellä
aikaisintaan lokakuun 16 (29) pnä
1915*

*Julkaistu ensi kerran v. 1927
VI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sen venäjännöksen
mukaan, jonka N. K. Krupskaja
on tehnyt saksan kielestä ja jota
V. I. Lenin on korjailut*

* — „varauksettomasti”. *Toim.*